כ: שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

איסורא ממונא. וא"ת טפי אגן מחמירין בממונא [6]דהא אין אנו הולכים בממון אחר הרוב ובאיסורא אזלינן בתר רובא אפי' היכא דליכא חזקה דאיסורא כנגד הרוב ולא חיישינן שמא במקום נקב קא שחיט וי"ל דמ"מ בשאת אים החמירו דמיס שאין להם סוף לא תנשא לכתחילה אע"פ שרובם ממתים ועוד יש לומר דמדאורייתא לא חיישינן לשני שורי יוסף בן שמעון אבל מדרבנן חיישינן משום לעז וממונא לא שייך לעז לכך פריך שפיר היכי פשיט מר איסורא מממונא:

מצא בחפיסה **או בדלוסקמא.** תימה בשלמא חפיסה הוי סימן כדאמר בפרק שני (דף מח.) הוא דאמר בחפיסה והיא דאומרת בחפיסה ינתן לו דמידע ידעה דכל מאי דאית ליה בחפיסה מנח ליה משמע דלאינים מעלמא הוי סימן אלא דלוסקמא היכי הוי סימן הלא דרך להניח שטרות בדלוסקמא כדתניא בתוספתא דשבועות עשרה לוסקמאות מלאים שטרות מסרתי לך ר"ל דמיירי הכא שנתן בדלוסקמא עצמה סימן שאינו מוכתם ולא חיישינן לשאלה לשמא השאיל לאחר ואותו הנית בו שטרות דהכי תקון רבנן דלא חיישינן כמו שתקנו[8] להחזיר אבידה בסימן שאינו מוכתם אפילו סימנין לאו דאורייתא: **סמפון** שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו. נראה דמשמע ליה שהוא בית המלוה מדקרי ליה סמפון דביד הלוה קרי ליה שובר ולשון סמפון לשון ביטול ושוד דביד הלוה פשיטא דכשר ע"י קיום:

הדרן עלך שנים אוחזין

חיישינן לשני שוירי. אע"פ שבשוירי הידוע לנו אין בה שני יוסף בן שמעון שמא יש שוירי אחרת שיש שם יוסף בן שמעון ושם נכתב ומשליח אחר נפל: **הרי זה יחזיר.** דכיון דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת לעיר אחרת שאינה ידועה לנו לא חיישינן: (6) **תרדא.** [1]משועמם: **פקע ארזא דבי רב.** נשבר העמוד שבית המדרש נשען עליו: **מר אמר משום לתאי דידי פקע.** בשביל מזלי שקינא על שגדפתני: **ומר אמר משום לתאי דידי פקע.** שהשבת על דברי לבייאתי בבית המדרש: **חמת.** של עור שנותנין בו יין: **טליקא דסכי.** טשק"ת שהזקיס מלגיעים בה כלי תשמישן אלא יצטרכו לתפס אחריהם: **כרוכין זה בזה.** וזהו סימן שהבעלים נותנים בהם זה יכירו מציאה שטרות מלאתי וזה יאמר שלי הם ושלשה הן כרוכין הן זה בזה: **ש"מ קשר סימן.** שיש קשרים שאינן דומין זה לזה ויאמר כך וכך הוא עשוי ולאי לא תימא הכי מאי סימנא איכא הכא ותפשוט מינה בעלמא דקשר סימן ובעית בעלמא היא. ומשני מהכא לא תפשוט דתני רבי חייא ג' כרוכין זה בזה הוא אגודה בכרך הוי סימן דכולי עלמא כרכי שטרא שטרא לעצמו וקושרין אותן יחד וזה כרך שלשתן יחד: **דרמו אהדדי.** השכינן זה על זה אורכו על אורכו של חבירו: **מאי מכריז.** המוצא מאי מכריז: **מנין.** ג' שטרות וזה בא ונותן סימן שכרוכין היו יחד: **אפי' תרי נמי.** הואיל ואין לריך לבעלים לתת סימן אלא כריכתן: **כדאמר רבינא.** בגלגי מציאות (לקמן דף כה.): **שטרי מכריז.** שטרות מלאתי וזה לריך שיאמר כך וכך היו וכרוכין היו הלכך דוקא תלתא אבל תרי מיבעי ליה דמיעוט שטרות שתים ואין מנין סימן: **ודלמא לקיומינהו אזלי.** אבל סופר הדיינין הכותב הנפק לכל השטרות: **דלווין היו.** שפרעום והוחזרו להם: **למכתבנהו אזלי.** הסופר נפל ומעולם לא לוו: **סמפון.** שובר המבטל שטר. וכל דבר המבטל דבר קרי סמפון כדאמר[2] גבי קדושי אשה ומכירת עבד שהמוסר קרוי סמפון מפני שמבטל את המקח: **היולא מתחת ידי מלוה.** שהוא מונח בידו ולא ביד הלוה: **ספרא אחרמי ליה.** וסבר אם יבא בעל חובי לפרעני ואני אין שטרי עכשיו בידי ואם לא יהא שובר מוכן לי לא יפרע כלום: **אפי' כתוב בכתב ידו.** שיש לומר אם לא שנפרע למה ליה למהר ולכתוב לפני פרעון הואיל ויודע לכתוב: **ואם יש עמהן סמפון.** והכא המלוה עסקינן דקתני מלא שטר בין שטרותיו כו': **כדאמר רב ספרא.** לקמן בשמעתין: **שנמצא לו.** השטר שהשובר יולא עליו: **בין שטרותיו קרועים.** והוא אינו קרוע לפיכך סומכין על השובר שמקום השטר מוכיח על השובר שהוא אמת אם לא נפרע לא היה נותן השטר אבל השטרות קרועין כך שמעתי. ולי נראה שנמצא השובר בין השטרות קרועין הלכך איכא למימר שנתקבל המוב והשובר הזה אין לריך למלוה הזה אלא לוה והלוה שכח ביד זה לפיכך נתנו זה עם השטרות שאין לריכין לו דאי ס"ד מלוה נתנו להיות מוכן לו כשילבה לוה לפרעו לא נתנו עם שטרות שאין לריכין לו: **נמצא בין שטרותיו.** מתני' היא בגט פשוט (כ"ב דף קפב.) שני יוסף בן שמעון בעיר אחת ונמצא שובר לאחד אחד בין שטרותיו וכתוב בו שטרו של יוסף בן שמעון שבידי פרוע הוא והיה לו שני שטרות על שניהם: **שטרות שניהם פרועין.** אבל אחד יכול לומר על שלי נכתב שובר. ובגמרא[3] פרכינן בלא שובר נמי הא תנן אין אחד יכול להוציא שטר חוב עליהם ומוקמינן ליה במשולשין בשטר ואין משולשין בשובר. והא הכא דיולא מתחת יד מלוה הוא: **שנמצא.** השטר בין השטרות פרועין וכל אחד אומר זהו שובר שלי: **שבועה שלא פקדנו אבא.** משנה היא בשבועות (דף מה.) יתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה ומהו שבועתן שבועה שלא פקדנו אבא בגופות מיתה ושלא אמר לנו קודם לכן ושלא מלינו שובר בין שטרותיו של אבא על שטר זה שיהא פרוע הא אם מצאו אמרינן עליה: **יתקיים בחותמיו.** קא ס"ד אם אמר מלוה לא נפרעתי ותדע שהרי לא מסרתי ליד יתקיים בחותמיו ע"פ חותמיו יתקיים אם החותמין מעידין שחתמוהו אין המלוה נאמן אבל כל כמה דלא מקיים מהימן דמאן מפיק ליה מלוה ומלוה הא אמר פסול הוא:

רבינו חננאל

אמר רב הונא חיישינן לשני שוירי נפק רבא דק ואשכח כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר. אמר ליה רב עמרם לרבא מתני דקתני כל מעשה ב"ד ממונא הוא ונט אשה איסורא היכי פשיט מר איסורא מממונא. אמר ליה תדרא (6) שטרי חליצה ומיאונין תנן דאינון איסורא ואיסורא מאיסורא פשטינן. פקע ארזא דבי רב פי' נשברה קורה בית המדרש. רבא אמר בשביל שבא לדחות דברי נשברה הקורה. ורב עמרם אמר בשביל שבחני וקראני מורדי דיר מפי נשברה: מצא בחפיסה פי' הפיסה חמת קטנה. דלוסקומא תיבה בלשון יון. חברך של שטרות ג' שטרות. בגון מגילה ראש זה בזנב זה. אגודה ג' שטרות נתונים זה על גבי זה (1) זכתובים כולן כרך אחד. מה מכריז המוצאם מכריז הכי מי אברו לו שטרות. רשב"ג אומר אחד לוה מג' בגון ראובן לוה משמעון ועוד לוה מלוי ועוד מיהודה וכתב השטר לכל אחד בפני עצמו ונמצאו עכשיו שלשתן קשורין ודאי פרעם הלוה ולקח השטר שעליו ומן הלוה נפלו. וכן ג' שלוו מאחד ונמצאו שלשתן קשורין ודאי מן המלוה נפלו והוא שנמצאו מקרומים ובכתב שלשה סופרין שאם שלשתן בכתב סופר אחד חיישינן דלמא כן הסופר נפלו: מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו יהא מונח עד שיבוא אליהו. אם יש עמהן סמפון פי' סמפון שובר או תנאים. אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן סמפון היוצא מתחת ידי מלוה אע"פ שכתוב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול נפלו בשעת מיתה (שבועות מה.) ולא אמר לנו קודם לכן (שבועות מה.) ולא אמר לנו אבא ושלא מצאנו בין שטרותיו (שבועות מה.) אמר רב ספרא כגון שנמצא זה השטר חוב בין שטרותיו קרועין המובחא מילתא דאי לאו דפריען לא הוה יהיב ליה בהדי שטרותיו קרועין אבל בסמפון לבדו לא. ת"ש סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו. ופריק אימא יתקיים בחותמיו דשאלינן לסהדי דחתימין חזיתון דפרעיה קמייבו א' לא. ת"ש סמפון

(6) גי' הערוך תרלא ופירש שוקה ומורדי דיר (והרמ"ה הוא מגמון לר' נסים) ע"ש ואולי מכן היא ג"כ ר' רביע. (1) אולי ל"ל ובכוסים טלם נכתב אחד.

מסורת הש"ס

(6) [ברכות יט: כתובות מ: מו: קדושין נ:]. (1) [נחתים כה: יומ"ק]. (2) ניטין כח.. (3) [לקמן כב: כה:]. (4) [לקמן כה.]. (5) פרושין. רש"ל. (6) ב"ב קעב. (7) פרושין. (8) שבועות מה.. (9) [פרושין. (10) מהלכין לח.]. (11) עי' ב"ק קה: רש"י ד"ה תמות. (12) [כתובות נז:]. (13) [דף קנב.]. (14) וע"ע תוס' ב"ק מ: ד"ה קמ"ל. (15) לקמן מז.

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה תרדא משועמם. נ"ב ובכריתות דף י"ח ע"ב פי' רש"י תרדא שוטה לו עכ"ל:

גליון הש"ס

גמ' תרדא. עיין ב"ק דף קה ע"ב חבחים דף כה ע"ב:

לעזי רש"י

טשק"א. תיק.

מוסף רש"י

חיישינן לשני שוירי. ושמא לא זה הוא שנפל מזה (גיטין כז:). כל מעשה ב"ד. החולא שטר מקריס בב"ד דליכא למיחש לכתיבין היו ומלוך עליהם שלא ליתנם דלא עביד לקיומיה שטרא אלא מלוה לאחר שנמסר לידו דמיים שמא ימותו עדים, הרי זה יחזיר. ולא חיישינן לשמא מיגו זה (שם). איסורא מממונא. ממונא קל מאיסורא (ברכות יט:). תרדא. לון לב (ב"ב קה: לעיל ופירש) (מזרא) שוטה כהול (נחתים כה:) עלל (כריתות יח:). טבעא מכריז. מטבעות מצאתי (לקמן כה.). שלא פקדנו אבא. בשעת מיתה (שבועות מה.). ושלא מצאנו בין שטרותיו. שובר על שטר זה (שם). ששטר זה פרוע. שלא אמר לנו קודם לכן (שם). סימפון שיש עליו עדים. שובר, ולא מתחת יד לוה כמשפטו, יתקיים בחותמיו, יעידו עדים על חתימות ידיהן וכסר (סנהדרין לא.).

הדרן עלך שנים אוחזין

רבינו חננאל (המשך)

שבועה שלא פקדנו אבא ושלא אמר לנו אבא ושלא מצאנו בשטרותיו ששטר זה פרוע. אמר רב ספרא כגון שנמצא זה השטר חוב בין שטרותיו קרועין המובחא מילתא דאי לאו דפריען לא הוה יהיב ליה בהדי שטרותיו קרועין אבל בסמפון לבדו לא. ת"ש סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו. ופריק אימא יתקיים בחותמיו דשאלינן לסהדי דחתימין חזיתון דפרעיה קמייבו א' לא. ת"ש סמפון

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com